

Kritikus kábítószeres hatóanyag-tartalmának fokozott monitorozása

2010. III. hírlevél

Tartalom

- 1 Bevezető
- 2 A heroin tartalmú porok koncentrációja
- 3 Az amfetamin tartalmú porok koncentrációja
- 4-5 Új szerek
 - 3,4-DMMC
 - 4-FMA
 - JWH-018 és JWH-073
 - 1-PEA
 - Meszkalin
- 5 Fórum

Bevezető

A „Kritikus kábítószeres hatóanyag-tartalmának fokozott monitorozása” projekt elmúlt negyedévében a vizsgált anyagokból ismét több új, korábban hazánkban lefoglalásra nem került hatóanyagot sikerült kimutatni (3,4-DMMC, 4-FMA, JWH-073). Az új anyagok mellett már ismert hatóanyagok is előfordultak, szokatlan, új megjelenési formában (1-PEA, meszkalin).

Az új anyagok közül, a mefedronnal (4-metil-metkatinon) szerkezetileg közeli rokonságban álló 3,4-DMMC (3,4-dimetil-metkatinon) nevű vegyület szerkezetét elsőként laboratóriumunk azonosította, és jelentette be az új kábítószeres európai jelzőrendszerébe. Az új anyag azonosításához szükséges kémiai-analitikai információkat összegyűjtve (analitikai profil) megküldtük az társlaboratóriumokat tömörítő nemzetközi szervezetek (EMCDDA, ENFSI, CLIC) kommunikációs csatornáin az érintett szakemberek részére.

Az október 4-én kiadott, amfetaminnal és mefedronnal kapcsolatos riasztásra – a monitorozási projekt életében először – egy kezelőhely munkatársától érkezett reagálás. Bízunk benne, hogy a kezelőhelyeken szerzett, a lefoglalt anyagokból nyert információkkal párhuzamot mutató (vagy azzal szöges ellentétben álló) tapasztalatokról egyre több információ érkezik, hogy a szakma teljesebb képet kaphasson a magyar kábítószerhelyzetről. Az ilyen jellegű kommunikáció szerkesztett publikálására hírlevelünkben „Fórum” néven új rovatot nyitottunk, remélve, hogy a későbbiekben nem csak a már lefoglalt anyagok eredményei, hanem a szerhasználókkal közvetlen kapcsolatban lévők tapasztalatai alapján is segíthetjük a kezelésben, megelőzésben dolgozó kollégák munkáját.

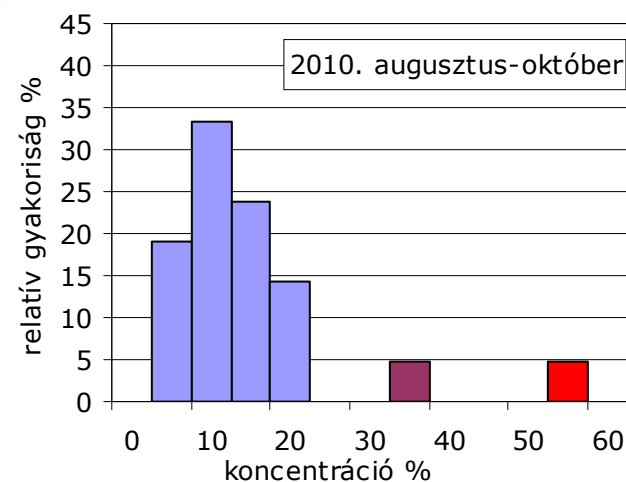
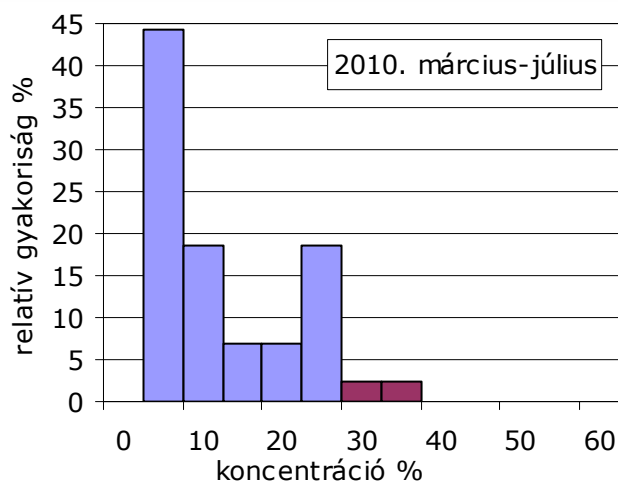
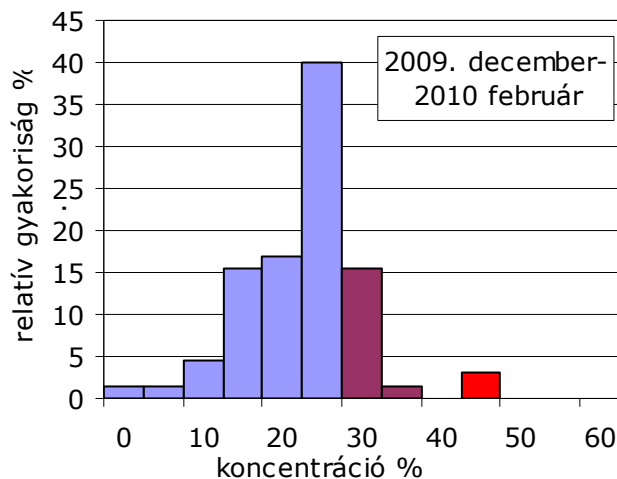
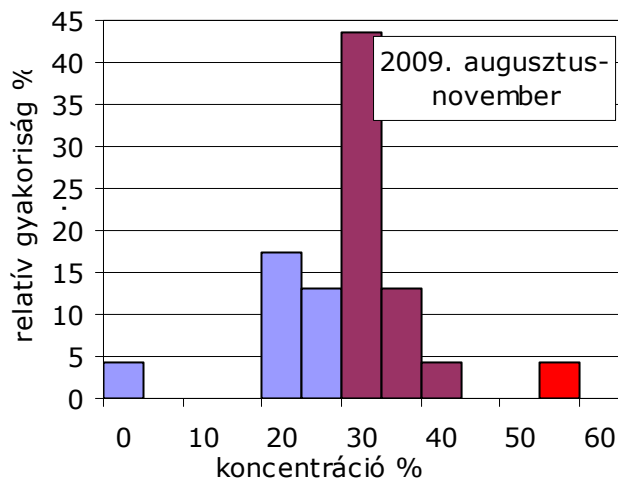

Dr. Nagy Gábor
osztályvezető
Bűnügyi Szakértői és Kutatóintézet
Szerves Kémiai Analitikai Szakértői Osztály

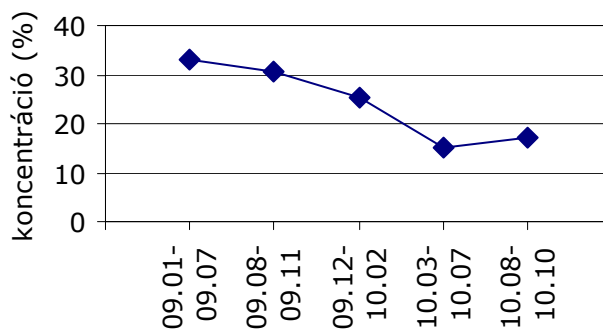
A heroin tartalmú porok koncentrációja

A fogyasztási adagokban lefoglalt heroin tartalmú porok esetében, 2010 augusztus-október hónapokban, a vizsgált 21 minta eredményei alapján, az átlagos heroin-koncentráció enyhe emelkedést mutat: az előző időszakhoz képest számottevően csökkent a 10% alatti és növekedett a 10-20% közötti koncentrációjú porok aránya.

Szeptember végén, egy Tolna megyében lefoglalt, papírlapba hajtogatott, celofántasakba csomagolt porból kiugróan magas, 58% heroin-bázis koncentrációt mértünk. **Ilyen magas koncentrációjú, fogyasztási adagba kisserelt heroin az elmúlt 5 évben nem érkezett laboratóriumainkba vizsgálatra!** A monitorozási projekt indulása óta csupán egy esetben mértünk 50 % feletti koncentrációt, továbbá mindössze két esetben találtunk 45-50 % közötti hatóanyag-tartalmat. Erről az esetről október közepén riasztást adtunk ki.

Vizsgált heroinok átlagkoncentrációja

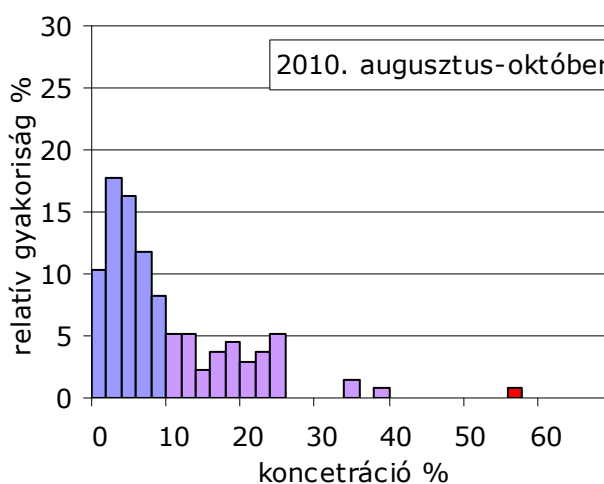
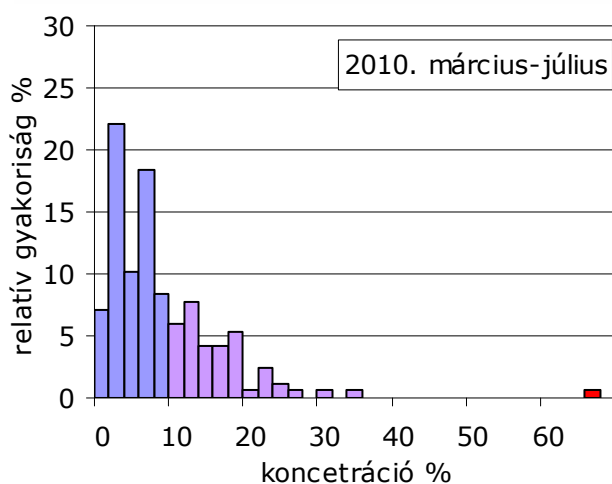
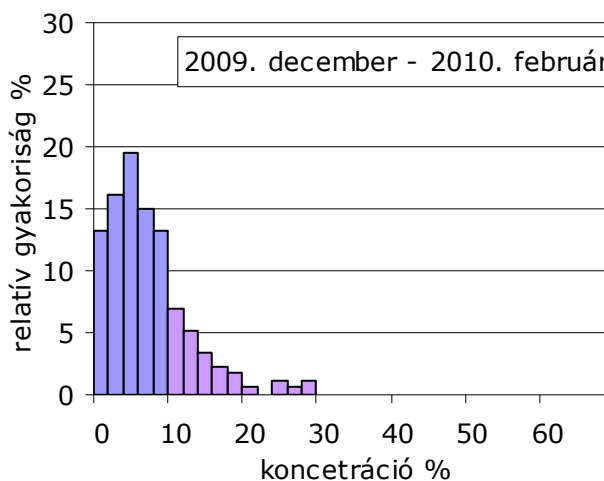
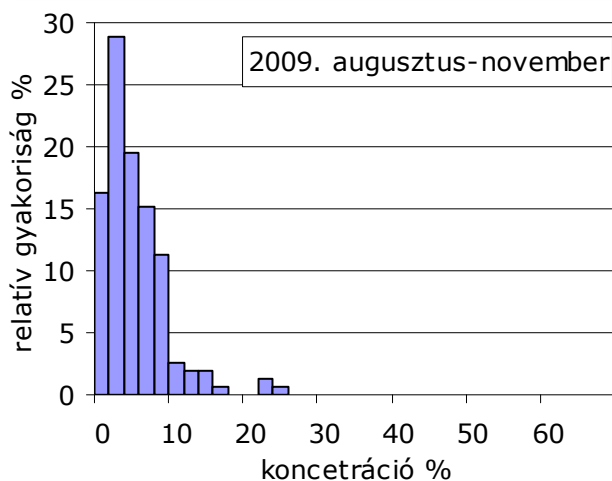
Az amfetamin tartalmú porok koncentrációja

A „speed” néven ismert, amfetamin tartalmú porok koncentrációja a 2010 augusztus-november vizsgálati időszakban a korábbi adatokhoz képest enyhe emelkedést mutat.

A 135 megvizsgált minta eredményei alapján megállapítható, hogy a 10 % alatti hatóanyag-tartalmú anyagok aránya érdemben nem változott, emelkedett viszont a 20 % koncentrációt meghaladó porok aránya.

A vizsgálati időszakban egy esetben mértünk szokatlanul magas, 56 %-os amfetamin-bázis koncentrációt (78 % amfetamin-szulfátot tartalmazó minta), amiről október elején riasztást is küldtünk. A riasztásban felhívtuk a figyelmet arra is, hogy egy lefoglaláson belül hasonló csomagolású és mennyiségű fehér porok egyikéből amfetamint a másiktól mefedront azonosítottunk. **A laboratóriumainkban vizsgált fehér porok leggyakoribb hatóanyaga jelenleg az amfetamin mellett a – kábítószernek nem minősülő – mefedron. A két anyag a tapasztalatlan felhasználók számára összetéveszthető lehet, ami nem csak egészségügyi, hanem büntetőjogi szempontból is fokozott kockázatot is jelenthet.**

Az amfetaminnal kapcsolatban meg kell még említeni, hogy az elmúlt időszakban több alkalommal fordult elő, hogy egy-egy amfetamin tartalmú porból más, kábítószernek nem minősülő hatóanyagot, 4-fluoramfetamint, mefedront, metilont is kimutattunk. (A több hatóanyagot is tartalmazó porok a koncentráció-diagramokon nem szerepelnek.)

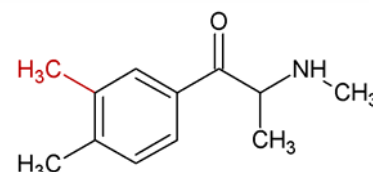

Új szerek

3,4-DMMC

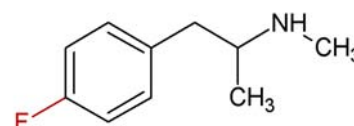
2010 júliusában Budapesten, valamint augusztusban Siófokon 4 illetve 26 db drapp színű, Motorola lenyomatú tablettát foglalt le a rendőrség. Az első vizsgálatok alapján a tabletták egy ismeretlen hatóanyagot tartalmaztak. A hatóanyag tisztítása és a szerkezetazonosító vizsgálatok elvégzése után megállapítottuk, hogy a tablettákban 3,4-DMMC (3,4-dimetil-metkatinon) található. Ez a katinonok családjába tartozó vegyület, szerkezetileg a mefedronhoz hasonló, attól egyetlen CH₃-csoportban különböző anyag (a képletben bordó színnel jelölve). Ezt a hatóanyagot korábban még senki sem jelentette az Európai Unió új kábítószerrel foglalkozó korai jelzőrendszerében.

4-FMA

2010 júniusában Budapesten, nagy mennyiségű amfetamin-por mellett, közel 5000 db Korona lenyomatú tablettát és mintegy 100 gramm tömegű fehér port foglaltak le. A tabletták és a porok 4-FMA (4-fluor-metamfetamin) hatóanyagot tartalmaztak. A porokban a hatóanyag mellett adalékanyagként nagyobb mennyiségben lidokaint és fenacetint tartalmaztak. A tablettákban a 4-FMA mellett egyéb hatóanyag nem volt kimutatható. Ez a vegyület információink alapján Európában 2010 tavaszán több országban is megjelent tablettá és por hatóanyagként, illetve légrfrissítőként csomagolt folyadékban.

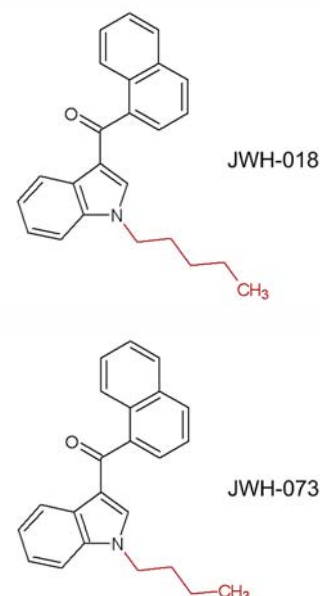
JWH-018 és JWH-073

2010 szeptemberében Csongrád megyében foglaltak le műanyag tasakban és dohánnyal keverve cigarettába töltve olyan zöld színű, növényi törmelék, amely hatóanyagként a JWH-018 és JWH-073 nevű vegyületeket tartalmazta. A rendelkezésre álló információk alapján, az anyagot „legális marihuánaként”, a marihuánához hasonló áron terjesztik.

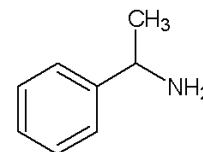
Júniusban Baranya megyében foglaltak le 3 alufólia csomagban barna gyantaszerű anyagot, amiből a JWH-018 mellett kis mennyiségben JWH-073 is kimutatható volt. (A 2010 májusában kiadott riasztásban szereplő, szintén Baranya megyében lefoglalt gyantákból csak a JWH-018 hatóanyag volt azonosítható.)

A két vegyület a szintetikus kannabinoidok családjába tartozó, hasonló szerkezetű anyag. A JWH-018 elnevezésű anyagot laboratóriumainkban már több alkalommal kimutattuk „Spice” illetve ahhoz hasonló kiegészítésű, de más márkaneven árult termékekből. A JWH-073 nevű vegyület korábban általunk vizsgált anyagokban nem fordult elő, de információink alapján, 2008 óta Európa több országában is megjelent „Spice”-típusú termékekben, illetve por formában.

1-PEA

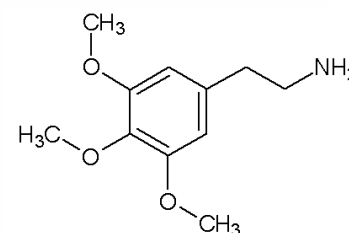
2010 májusában, Pest megyében 1-PEA (1-fenetilamin) hatóanyagot tartalmazó porokat és folyadékot foglaltak le. Az összesen kb. 20 gramm tömegű por hatóanyag-tartalma mintegy 1%. A 120 milliliter folyadék víz és 1-PEA keveréke, az előzetes vizsgálatok eredményei alapján közel 20 gramm 1-PEA-t tartalmaz. (Az 1-PEA bázis formája folyadék, sói szilárd halmazállapotúak.)

Az 1-PEA az elmúlt 12 évben 5 alkalommal fordult elő porok illetve tabletták hatóanyagaként, folyadék állapotban ilyen anyag korábban nem érkezett laboratóriumainkba vizsgálatra. (Az 1-PEA-t többször azonosítottuk kis mennyiségben, „szennyezésként” jelenlévő komponensként amfetamin-tartalmú mintákban.)

Meszkalin

2010 augusztusában Budapesten, többféle kábítószerrel (amfetamin, marihuána, LSD, MDMA, metamfetamin) együtt, 2 tégelyben (4,5 gramm, 9 gramm) illetve egy műanyag tasakban (0,4 gramm), meszkalin tartalmú por került lefoglalásra. A porok egyike mintegy 70% tisztaságú, kettő pedig gyakorlatilag tiszta meszkalin-hidroklorid.

A fenti, csak meszkalin hatóanyagot tartalmazó mintákon kívül, két, kb. 1 grammos csomagban, amfetamin mellett kisebb mennyiségben metamfetamint és meszkalint azonosítottunk.

Laboratóriumainkba korábban ilyen jellegű anyagok nem érkeztek vizsgálatra, a meszkalin eddig mint a peyote-kaktusz hatóanyaga volt ismert és gyakori a lefoglalt kábítószerek között.

Fórum**Reakció az amfetamin-mefedron riasztásra**

A bevezetőben említett, szekszárdi kezelőhelyről származó beszámoló szerint egy – ópiátokat, amfetamint és mefedront használó – fogyasztó Pécssett szokatlan tüneteket észlelt mefedron intravénás használata során. Állítása szerint egy csomag (kb. 1 gramm) ötödét szúrta be; az anyag por és kristályos anyag keveréke volt, ami maradéktalanul oldódott vízben. Másfél-két percig tartható fülzúgás, sípolás, agyi erekben feszítő érzés, halálfélelem, majd napokig tartó fejfájás, és ijedtség jelentkezett. A fogyasztót a kereskedő külön figyelmeztette, hogy a szer rendkívül erős. Tapasztalataink alapján, a mefedron – fogyasztásra kiszerezett adagokban is – általában tiszta, hígítatlan formában kerül lefoglalásra. A fenti információk alapján lehetséges, hogy az általa fogyasztott, mefedronként árult szer nem mefedron volt, vagy a mefedronon kívül más hatóanyagot is tartalmazott.

